

PESTRÁ
ŘADA

JOHN BOYNE

V tomto domě straší

/ Přeložila Mirka Kopicová

plus

V tomto domě straší

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

John Boyne
V tomto domě straší – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

V tomto domě straší

PESTRÁ
ŘADA
SOUDOBÉ
PRÓZY

/ Svazek 19

JOHN BOYNE

V tomto domě straší

/ Přeložila Mirka Kopicová

plus

Pro Sinéad

Londýn, 1867

Ze smrti svého otce viním Charlese Dickense.

Jak tak rozjímám nad tím, kdy se můj život z poklidné vyrovnanosti proměnil v hrůzu, kdy se to, co bylo přirozené, překroutilo v cosi nepopsatelného, dívám se ze židle v obývacím pokoji řadového domku poblíž Hyde Parku na roztřepené okraje předložky před krbem a přemítám, jestli je načase zakoupit novou, nebo se ji mám pokusit sama opravit. Prosté domácké myšlenky. Tenkrát smáčel ráno déšť, takový váhavý, ale neustávající, a když jsem se obrátila od okna a zachytila svůj odraz v zrcadle nad krbem, sklíčilo mne, jak vypadám. Pravda, přitažlivá jsem nikdy nebyla, ale teď se pleť zdála bledší než obvykle a tmavé vlasy mi neupravitelně trčely všemi směry. Ramena působila shrbeně, snad proto, že jsem se lokty opírala o stůl, se šálkem čaje v dlaních, a tak jsem se pokusila uvolnit a napravit držení těla. Bezděčně jsem se na sebe pousmála v bláhové naději, že projev spokojenosti mou podobu vylepší, ale vzápětí jsem se polekala, když jsem si všimla, jak na mě z rohu zrcadla zírá ještě druhá tvář, mnohem menší než ta moje.

Zalapala jsem po dechu a položila si ruku na prsa, ale pak jsem se zasmála vlastní pošetilosti, neboť podoba, již jsem zahlédla, nebyla ničím jiným než odrazem portrétu mé

zesnulé matky, pověšeného na zdi za mnou. Zrcadlo zachytilo naše tváře, jednu vedle druhé, a já jsem z toho srovnání nevyšla právě nejlépe. Matka byla velmi krásná žena s velkýma jasnýma očima, kdežto ty mé byly úzké a bledé, s jemnou ženskou linií brady, zatímco ta má měla sklon k ostře řezaným mužským rysům, a byla útlá, kdežto má tělesná konstituce mi vždy připadala nadměrná a nemožná.

Ten portrét jsem samozřejmě důvěrně znala. Visel na té zdi tak dlouho, že už jsem si ho ani nevšímala, stejně jako člověk často přehlíží známé věci, například čalounění křesel nebo své nejbližší. Toho rána však matčin výraz čímsi upoutal mou pozornost a její ztráta mě znovu roztesknila, přestože odešla na onen svět už před víc než desítkou let, když jsem ještě byla téměř dítě. Přemítala jsem v tu chvíli o posmrtném životě, o tom, kde se asi její duše ocitla po smrti, a o tom, zda mne během všech těch let pozorovala, radovala se z mých malých úspěchů a rmoutila se mými četnými chybami.

Na ulici za okny se začínala snášet ranní mlha a neodbytný vítr se dral komínem dovnitř, točil se mezi uvolněným kamenným zdívkem a cestou jen lehce zeslábl, než vlétl do místnosti, což mne přimělo ještě víc si přitáhnout šál kolem ramen. Zachvěla jsem se a zatoužila jsem vrátit se do teplíčka postele.

Ze snění mne ale vytrhl otcův vzrušený výkřik. Seděl naproti mně a dojídal sledě s vejci nad stránkami týdeníku *Illustrated London News*. Ten výtisk ležel už od předchozí soboty nepřečtený na malém stolku v místnosti, kde jsme seděli, a já jsem měla v úmyslu ho toho rána vyhodit, ale

otce cosi přimělo noviny při snídani prolistovat. Překvapeně jsem zvedla oči – znělo to trochu, jako by mu něco zaskočilo v krku –, ale tvář měl zrudlou nadšením, přeložil noviny, několikrát na ně prstem poklepal a podal mi je.

„Podívej, zlatíčko,“ povídá. „To je přece úžasné!“

Vzala jsem noviny a podívala se na stránku, kterou ukazoval. Článek zřejmě nějak souvisel s velkou konferencí, jež se měla v Londýně odehrát před Vánoci a na níž se mělo projednat nové uspořádání Britské Severní Ameriky. Rychle jsem pročetla několik odstavců, ale brzy jsem se ztratila v politické mluvě, jejímž cílem nejspíš bylo čtenáře dopálit a zmást zároveň, a pak jsem nechápavě pohlédla opět na otce. Nikdy předtím zájem o události v Americe nejevil. Vlastně dal několikrát jasně najevo svůj názor, že všichni ti, kdo žijí na druhé straně Atlantského oceánu, nejsou nic než barbaři a nepřátelští ničemové, jimž neměla být nezávislost nikdy povolena, neboť je to projev zrady vůči koruně, za niž měl být Portland navždy proklet.

„No, a co s tím?“ zeptala jsem se. „Nechystáte se jít protestovat, že ne, tatínku? Muzeu by se nejspíš vaše účast na protestech příliš nezamlouvala.“

„Cože?“ zeptal se zmaten mou odpovědí, a pak rychle zavrtěl hlavou. „Ne, ne,“ odvětil. „Nemyslel jsem článek o těch lotrech. Jen ať si klidně lehnou, jak si ustali, pro mě za mě třeba v pekle. Ne, podívej se nalevo. To upozornění na kraji stránky.“

Vzala jsem si znovu noviny a okamžitě mi došlo, co má na mysli. Dávalo se tam ve známost, že Charles Dickens, světově proslulý romanopisec, bude číst následujícího večera, v pátek,

v jednom přednáškovém sále v Knightsbridge, což jsme měli od domova sotva půl hodiny pěšky. Doporučovali tam zájemcům o účast, aby přišli brzy, neboť bylo známo, že pan Dickens pokaždé přitahoval početné a nadšené obecenstvo.

„Musíme rozhodně jít, Elizo!“ zvolal otec, radostí celý zářil a na oslavu si dal velké sousto sledě.

Venku shodil vítr ze střechy břidlicovou tašku a ta se rozbila na dvorku. Bylo slyšet šelest v okapech.

Kousla jsem se do rtu a přečetla jsem si oznámení znovu. Otec tou dobou trpěl úporným kašlem, trápil jeho průdušky už více než týden a viditelně neustupoval. Dva dny předtím navštívil doktora, který mu předepsal lahvičku jakési lepkavé zelené tinktury, do jejíhož užívání jsem ho musela nutit, ale neměla jsem pocit, že by mu nějak pomáhala. Spíš se mi zdálo, že se mu přitížilo.

„Myslíte, že je to moudré, tatínku?“ otázala jsem se. „Nijak se vám neulevilo a venku je tak nevlídně. Bylo by rozumnější, kdybyste ještě pár dní zůstal doma u krbu, nemyslíte?“

„Nesmysl, zlatíčko,“ zavrtěl hlavou a tvářil se zdrceně, že bych mu chtěla upřít tohle mimořádné potěšení. „Ujišťuju tě, že jsem už skoro zdrav. Zítra už určitě budu zase ve své kůži.“

Zcela v rozporu s tímto tvrzením se ovšem okamžitě rozkašlal, až byl nucen otočit se ode mne, obličej mu zrudl a do očí mu vhrkly slzy. Utíkala jsem do kuchyně a nalila mu sklenku vody. Zhluboka se napil a nakonec se na mě s rošťáckým výrazem usmál. „Jen se to propracovává ven z těla,“ prohlásil. „Ujišťuju tě, že je mi čím dál lépe.“

Pohlédla jsem z okna. Kdyby bylo bývalo jaro a mezi kvetoucími větvemi stromů za oknem prosvítalo slunce, byly

by mne jeho argumenty spíše přesvědčily. Jenomže žádné jaro nebylo, byl podzim. A připadalo mi neopatrné riskovat kvůli veřejnému vystoupení pana Dickense zhoršení vlastního zdraví, když se spisovatelova slova dala nalézt v mnohem krystalitější podobě mezi deskami jeho románů.

„Uvidíme, jak vám zítra bude,“ řekla jsem ve snaze o smír, neboť přece nebylo nutné rozhodnout s konečnou platností.

„Ne, rozhodněme to teď, ať je to vyřízené,“ trval na svém, odložil vodu a natáhl se po dýmce. Vyklepal z ní zbytky z předchozího večera na podšálek a znovu ji naplnil značkou tabáku, kterou si oblíbil už zamlada. Linula se ke mně důvěrně známá vůně skořice a kaštanů: otcův tabák obsahoval silný výtažek z tohoto koření, a kdykoli jsem ho někde postřehla, vždycky se mi vybavilo teplo a útěcha domova.

„Muzeum mi umožnilo zůstat doma až do konce týdne. Dnes a zítra budu celý den doma a pak se večer zachumláme a půjdeme si spolu poslechnout pana Dickense. Ani za nic bych si to nenechal ujít.“

Vzdychla jsem a přikývla, neboť jsem věděla, že ačkoli na mé rady většinou dal, tentokrát je odhodlaný prosadit si svou.

„Kapitální!“ zvolal, škrtl sirkou a nechal ji pár vteřin hořet, aby rozptýlil síru, než ji přiložil k hlavičce a zabafal tak spojeně, až jsem se musela pousmát nad tím, o jakou rozkoš se mu tabák postaral. Šero v místnosti, doplněné směsí světla ze svíček, krbu a dýmky, zdůraznilo otcovu téměř přízračně průsvitnou pleť a můj úsměv pohasl, když jsem si uvědomila, jak zestárl. Kdy se naše role natolik vyměnily, přemítala jsem, že mám já, dcera, dávat svému rodiči povolení k vycházce?

Otec byl odjakživa vášnivý čtenář. Měl pečlivě vybranou knihovnu ve své pracovně v přízemí, kam se vždycky odebíral, když chtěl být sám se svými myšlenkami a vzpomínkami. Jednu zeď pokrývala řada svazků věnovaných jeho studijnímu zájmu, entomologii, jež ho fascinovala od dětství. Vyprávěl mi, že jako chlapec děsil rodiče tím, že ve skleněném teráriu v rohu svého pokoje choval tucty živých zástupců různých druhů hmyzu. V protějším rohu pokoje měl druhou vitrínu, kde byla vystavena jejich tělíčka *post mortem*. Přirozený postupný přesun hmyzu z jednoho rohu místnosti do druhého pro něj představoval velké uspokojení. Samozřejmě nechtěl vidět, jak umírají, a raději studoval jejich zvyky a vzájemnou interakci, dokud žili, horlivě si ale vedl řadu deníků o jejich chování během vývoje, dospělosti a rozkladu. Služebné se samozřejmě vzpouzely, když měly jeho pokoj uklízet – jedna dokonce na protest odešla –, a maminka do pokoje odmítala vstoupit. (V té době ještě měla jeho rodina peníze, proto ta přítomnost služebnictva v domácnosti. Jeden z jeho starších bratrů, který už je mnoho let po smrti, dědictví prohrál, a proto jsme si my takové výstřednosti dopřát nemohli.)

Vedle svazků popisujících životní cyklus termitích královen, zažívací trakty tesaříkovitých a pářicí zvyky řáskokřídlých stála řada desek, v nichž schraňoval svou korespondenci s panem Williamem Kirbyem, svým vynikajícím učitelem,

který mu roku 1832 nabídl první placené místo, když ho krátce poté, co otec dosáhl dospělosti, zaměstnal jako asistenta v novém muzeu v Norwichi. Pan Kirby následně vzal otce s sebou do Londýna, aby mu pomohl s ustavením Entomologické společnosti, což otci posléze dopomohlo k tomu, že se stal kustodem sbírek hmyzu v Britském muzeu. Tuhle práci miloval. Já jsem jeho vášeň nesdílela. Hmyz mne spíše odpuzoval.

Pan Kirby už byl sice nějakých šestnáct let na pravdě boží, ale otec si přesto rád znovu pročetl jejich dopisy a poznámky a s radostí sledoval postupné přírůstky, díky nimž společnost a nakonec přímo muzeum vlastnily tak skvělou sbírku.

Všechny tyto „hmyzí knihy“, jak jsem je žertem nazývala, byly pečlivě seřazené na policích na stěně vedle otcova pracovního stolu podle klíče, v němž se doopravdy vyznal jen on sám. Na protější zdi, u okna a křesla na čtení, kde bylo mnohem lepší světlo, uchovával mnohem menší sbírku knih. Samé romány, a mezi autory v této knihovně samozřejmě vévodil pan Dickens, jemuž se podle mého otce nikdo nevyrovnal.

„Ještě kdyby tak napsal román o nějaké cikádě nebo lučným koníkovi namísto sirotka,“ poznamenala jsem jednou. „To byste byl nejspíš v sedmém nebi, tatínku.“

„Zlatíčko, ty zapomínáš na *Cvrčka na krbu*,“ odvětil otec, protože si svou znalostí Dickensových děl s nikým nezadal. „Nemluvě o té rodince pavoučků, kteří se usídlí v nesnědeném svatebním dortu slečny Havishamové. Nebo Bitzerovy řasy ve *Zlých časech*. Jak že je to popisuje? *Jako tykadla*

horečně pobíhajícího hmyzu, pokud mě paměť neklame. Ne, hmyz se v celém Dickensově díle objevuje často. Je jen otázkou času, kdy mu věnuje nějaký větší prostor. Domnívám se, že je skutečným entomologem.“

Většinu těchto románů jsem také četla a nebyla jsem si tak jistá, že je to pravda, ovšem otec Dickense nečetl kvůli hmyzu, nýbrž kvůli příběhům. Vlastně první úsměv po matčině smrti, který jsem zaznamenala po návratu od tety z Cornwallu, mu na tváři vykouzčila opakovaně pročítaná *Kronika Pickwickova klubu*, z jejíchž protagonistů pokaždé slzel smíchy.

„Tohle si musíš přečíst, Elizo,“ řekl mi, když mi táhlo na čtrnáct let, a strčil mi do ruky knihu *Ponurý dům*. „Je to nadmíru hodnotné dílo a k dnešní době se vyjadřuje příhodněji než ty levné výplody fantazie, které čítáváš.“ S těžkým srdcem jsem svazek otevřela a s ještě těžším srdcem jsem se snažila prokousat smyslem a cílem soudního sporu Jarndyce *versus* Jarndyce. Měl ale samozřejmě naprostou pravdu, a jakmile jsem se probojovala přes úvodní kapitoly, příběh se mi otevřel a já začala hluboce soucítit se životními zkušenostmi Esther Summersonové, nemluvě o tom, že mě uchvátilo milostné dobrodružství mezi ní a doktorem Woodcourtem, upřímným mužem, jenž ji miloval navzdory jejímu politováníhodnému fyzickému vzhledu. (V tomto ohledu jsem si docela dobře dovedla představit, jak se Esther cítí, i když ona svou krásu ztratila vinou neštovic, kdežto já jsem tu svou nikdy ani nenalezla.)

Než se jeho zdraví zhoršilo, býval otec energickým mužem. Bez ohledu na počasí chodíval každé ráno do muzea a večer zpátky a nebral vůbec v úvahu omnibus, který by

ho byl odvezl téměř přímo od našich domovních dveří až ke vchodu do muzea. Když jsme po několik málo let měli ve své péči jednoho voříška jménem Volské oko, který byl mnohem laskavější a mírnější povahy než týraný společník Billa Sikese, dopřával otec tělu pohyb navíc ještě dvakrát denně a chodíval s ním na zdravotní procházky do Hyde Parku, házel mu klacky v Kensingtonských zahradách nebo ho nechával proběhnout na volno podél břehu jezera Serpentine, kde prý jednou zahlédl princeznu Helenu, jak u vody pláče. (Proč? To nevím. Přistoupil k ní a ptal se, jestli je v pořádku, ale jen mávla rukou, aby šel pryč.) Nikdy neponocoval a prospal vždy celou noc. Náležitě jedl, nepil přes míru a nebyl ani pohublý, ani tlustý. Nezavdával pochybnosti, že se dožije vysokého věku. A přesto se to nestalo.

Možná jsem se měla více snažit, abych mu setkání s panem Dickensem rozmluvila, ale v hloubi duše jsem věděla, že ačkoli se rád tvářil, že v domácích záležitostech nechává rozhodnutí na mně, není zkrátka v mých silách otce od cesty přes park do Knightsbridge odradit. Přes všechnu svou čtenářskou vášeň neměl nikdy to potěšení slyšet onoho velikána mluvit na veřejnosti a bylo všeobecně známo, že vystoupení velkého romanopisce nebyla o nic méně strhujícím, ne-li ještě mimořádnějším zážitkem než cokoli, co bylo možno zhlédnout v divadlech na Drury Lane nebo Shaftesbury Avenue. Odpustila jsem si tedy veškeré námitky, podrobila se jeho autoritě a souhlasila jsem, že můžeme jít.

„Nedělej si zbytečně starosti, Elizo,“ odvětil, když jsme tehdy v pátek večer odcházeli z domu a já navrhla, aby si přinejmenším vzal ještě jeden šál, neboť venku byla otřesná

zima, a ačkoli déšť celý den vyčkával, nebe se začínalo zatahovat. Otec ale neměl rád, když ho někdo rozmazloval, a rozhodl se na mou radu nedat.

Vydali jsme se, zavěšeni do sebe, směrem k Lancaster Gate, minuli jsme zleva Italské zahrady a přešli po cestě přetínající Hyde Park. Když jsme po zhruba dvaceti minutách vycházeli z Queen's Gate, měla jsem pocit, že jsem zahlédla, jak se v mlze zaráysovala povědomá tvář, a když jsem přimhouřila oči, abych rozeznala obličej, překvapeně jsem zalapala po dechu. Nebyly snad tohle tytéž rysy, které jsem předchozího rána zahlédla v zrcadle jako odraz podobizny nebožky matky? Přitiskla jsem se blíž k otci a nevěřícně jsem se zastavila uprostřed ulice. Otec se ke mně překvapeně obrátil právě ve chvíli, kdy se ona dáma vynořila z kouřma a přikývla směrem ke mně na pozdrav. Samozřejmě že to nebyla matka – jak by mohla? –, ale ta dáma by byla klidně mohla být její sestra nebo sestřenice, tak přízračná byla jejich podoba kolem očí a čela.

Vzápětí se dalo do deště. Na hlavu i kabát nám dopadaly těžké kapky a lidé se rozutekli schovat. Zachvěla jsem se: dočista mě z toho zamrazilo. Kousek dál vedle chodníku stál vysoký dub, který nabízel úkryt, a já jsem k němu ukázala, ale otec zavrtěl hlavou a poklepal si prstem na kapsní hodinky.

„Když si pospíšíme, budeme tam za pět minut,“ řekl a rázným krokem pokračoval dál po ulici. „Jestli se teď schováme, mohlo by nám to celé utéct.“

Proklínala jsem se za to, že jsem si zapomněla vzít deštník, který jsem během té záležitosti se šálou nechala u vchodo-

vých dveří. Chvátali jsme tedy nechráněni mezi rostoucími kalužemi směrem k našemu cíli, a když jsme tam dorazili, byli jsme úplně promáčení. Roztřeseně jsem si v hale stáhla mokré rukavice a zatoužila jsem být u krbu v teple našeho útulného domova. Otec se vedle mě rozkašlal, ten záchvat kašle jako by vycházel až z hloubi jeho duše a já se snažila nevnímat všechny, kdo na něj cestou kolem nás hleděli s opovržením. Trvalo mu několik minut, než se vzchopil, a proto jsem navrhla, že přivolám drožku, aby nás odvezla zpátky domů. O tom ale nechtěl ani slyšet a vyrazil napřed do sálu. Co jsem za daných okolností mohla dělat jiného než ho následovat?

Uvnitř se shromáždila snad tisícovka lidí, taktéž promočených a nesvých, a vzduch byl plný pachy nasáklé vlny a potu. Rozhlížela jsem se kolem a doufala jsem, že bychom si mohli najít nějakou klidnější část místnosti, kde se usedáme, ale téměř všechny židle byly už v tu chvíli obsazené a my jsme neměli na výběr a museli jsme si sednout na dvě prázdná místa uprostřed řady, obklopení třesoucími se a kýchajícími diváky. Naštěstí jsme nemuseli čekat dlouho, jelikož během několika minut se za bouřlivého potlesku objevil sám pan Dickens a my jsme vstali, abychom ho přivítali. Hlasitě jsme mu provolávali slávu, v níž se zjevně vyžíval, neboť rozpřáhl ruce, jako by nás chtěl všechny sevřít v objetí, a děkoval za nadšené přijetí, jež ho nikterak nezaskočilo.

Nejevil žádné známky toho, že by chtěl ovacím učinit přítrž, a trvalo snad pět minut, než se konečně přesunul do přední části jeviště, mávl rukama, aby naznačil, že svůj

projev obdivu můžeme na chvíli přerušit, a dovolil nám znovu usednout na místa. Měl sinalý výraz a vlasy i vousy poněkud neupravené, ale jeho oblek a vesta byly z tak pěkné silné látky, až jsem cítila podivné nutkání si její strukturu osahat. Přemítala jsem o jeho životě. Je skutečně pravda, že se pohybuje stejně snadno v postranních uličkách londýnského East Endu jako v chodbách zámku Balmoral, kam smějí jen vybraní a kam si ho údajně pozvala královna, aby svým vystoupením rozptýlil její zármutek? Opravdu se cítí stejně dobře ve společnosti zlodějů, kapsářů a prostitutek jako ve společnosti biskupů, ministrů a předních osobností průmyslu? Ve své nevědomosti jsem si nedokázala představit, jaké to asi je, být tak světaznalým mužem, slavným na obou stranách oceánu a všemi milovaným.

Upřel na nás pohled a ve tváři se mu objevil náznak úsměvu.

„Dnes jsou tu přítomny dámy,“ spustil a jeho hlas se rozlehl sálem. „Přirozeně mě to velmi těší, ale také to ve mně vzbuzuje obavy, neboť doufám, že žádná z vás není onoho citlivého založení, jež je pro vaše pohlaví tak příznačné. Poněvadž, mí drazí čtenáři, mí přátelé, mí *literáti*, já se vás tento večer nechystám bavit komickými průpovídkami roztomilého Sama Wellera. Ani nemám v úmyslu pozvednout vašeho ducha hrdinstvím mého milovaného chlapce, pana Copperfielda. Ani se nebudu snažit jitřit vaše city převyprávěním posledních dní nebohého malého andílka Nell Trentové, nechť je Bůh milostiv její duši.“ Odmlčel se, vychutnával si naše rostoucí očekávání i vědomí, že nás do jednoho uchvátil svou přítomností. „Místo toho,“ pokračoval po dlouhé pauze a hlubším a medovějším hlasem dopřá-

val slovům času, „vám hodlám přečíst strašidelný příběh, který jsem dokončil teprve nedávno a má se objevit ve vánočním čísle časopisu *All the Year Round*. Je to vyprávění nanejvýš děsivé, dámy a pánové, jež má rozbouřit krev a rozrušit smysly. Pojednává o paranormálních jevech, o nemrtvých, o oněch ubohých stvořeních, která bloudí posmrtným životem a hledají věčné usmíření. Je v něm postava, která není ani živá, ani zesnulá, není ani přítomna, ani nepřítomna. Napsal jsem ten příběh, aby mým čtenářům tuhla krev v žilách a abych vyslal demony do jejich nejhlubších snů.“

Sotva to dořekl, ozval se zprostřed sálu výkřik a já za ním obrátila hlavu stejně jako většina posluchačů. Uviděla jsem, kterak zhruba jednadvacetiletá žena, má vrstevnice, spráskla ruce a vyděšeně se drala uličkou pryč. Povzdychla jsem si a v duchu jsem jí spílala, že zostudila naše pohlaví.

„Pokud snad chtějí ještě nějaké další dámy odejít,“ řekl pan Dickens a to přerušení jej zjevně potěšilo, „směl bych vás požádat, abyste tak učinily nyní? Nerad bych přerušoval tok příběhu a už nadešel čas, abych začal.“

Po těchto slovech se u kraje pódia objevil malý chlapec, přistoupil k romanopisci a uklonil se, načež panu Dickensovi podal stoh papírů. Chlapeček odběhl, spisovatel se podíval na stránky v ruce, vzrušeně se rozhlédl a začal číst.

„Hola hej! Tam dole!“ zaburácel tak nezvykle a nečekaně, až jsem nadskočila na židli.

Nějaká dáma za mnou vyjekla a jednomu džentlmenovi v uličce spadly brýle. Pan Dickens se na okamžik odmlčel,

evidentně se mu líbila reakce, kterou jeho zvolání vzbudilo, a pak opět pokračoval a záhy mě svým příběhem dočista pohltit. Bledou tvář mu osvětloval jediný kužel světla a hlas se mu měnil s jednotlivými postavami, vyjadřoval strach, zmatek a utrpení jen nepatrnými změnami tónu. Měl dokonalý smysl pro načasování, vyřkl jednu věc, kterou nás rozesmál, pak další, jež nás zneklidnila, a hned třetí, při níž jsme nadskočili hrůzou. Dvě ústřední postavy příběhu – výhybkáře, který pracoval v železničním tunelu, a návštěvníka, který na ono místo přišel – střídavě ztělesňoval s takovým gustem, že by člověk téměř věřil, že jsou na jevišti dva herci a každý z nich předvádí jednu z rolí. Příběh samotný, jak naznačil v samém úvodu, byl zneklidňující, zaměřený na přesvědčení výhybkáře, že ho přízrak informuje o nadcházejících pohromách. Duch se objevil jednou a pak došlo k hroznému srážce, objevil se podruhé a ve vagonu projíždějícího vlaku zemřela žena. A právě teď se objevil potřetí a zuřivě gestikuloval, aby výhybkář uhnul z cesty, ale zatím k žádnému neštěstí nedošlo a ten nebožák se děsil pomyslením na to, jaká hrůza asi nastane. Pan Dickens se očividně dábelky vyžíval v tom, jaké emoce u svého obecnictva vzbuzoval. Když viděl, že se bojíme, podněcoval nás dál, zlověstně stupňoval strašlivé vyhlídky a pak, když už jsme si byli jistí, že se stane něco hrozného, nechal naše očekávání padnout, znovu nastolil klid a my, ač jsme sborem zadržovali dech v předtuše další hrůzy, jsme si mohli oddechnout s pocitem, že na světě je vše zase v pořádku, ale právě v tu chvíli nás zaskočil jedinou větou a donutil nás vykřiknout, třebaže jsme si už mysleli, že se můžeme uklidnit, vyděsil

nás až do hloubi duše a krátce se pousmál sám pro sebe nad tím, jak snadno dokáže ovlivňovat naše emoce.

Jak četl, zmocňovala se mě obava, že té noci nejspíš ne-usnu, tak jistá jsem si byla tím, že mě obklopují duše těch, kteří opustili svou tělesnou schránku, ale nebyli ještě vpuštěni do nebeských bran a nezbývalo jim než vláčet se světem, hlasitě naříkat v zoufalé naději, že je někdo uslyší, působit pozdvižení a trápení všude, kam se ubírali, v nejistotě, zda budou vysvobozeni poklidem posmrtného života a tichým příslibem odpočinku na věčnosti.

Když pan Dickens domluvil, uklonil se a v obecenstvu ještě několik okamžiků přetrvávalo ticho, než jsme propukli v potlesk, vyskočili ze sedadel a volali po přídavku. Obrátila jsem se k otci, ale namísto předpokládaného nadšení byl v obličeji celý bledý, na čele se mu leskl pot, s námahou přerývaně oddechoval a upíral pohled na podlahu pod sebou. Měl pěsti sevřené odhodláním vzchopit se a zároveň obavou, že se mu to už možná nikdy nepodaří.

V rukou svíral kapesník potřísněný krví.

Když jsme z divadla vyšli do chladné vlhké noci, ještě mě rozechvíval dramatický zážitek ze čtení a svíral pocit, že mě obklopují zjevení a přízraky, ale otec jako by se vzpamatoval a prohlašoval, že už se spoustu let tak nepobavil.

„On je i herec každým coulem, tak jako spisovatel,“ vyjádřil se cestou zpátky parkem. Začínalo znovu pršet a pro mlhu bylo téměř nemožné vidět dál než na pár kroků před sebe.

„Myslím, že účinkuje často,“ řekla jsem. „Ve svém vlastním domě i u přátel.“

„I já jsem o tom četl,“ přitakal otec. „Nebylo by to báječné být pozván na –“

Přemohl ho další záchvat kašle. Snažil se popadnout dech, předklonil se a zaujal na ulici nepříliš důstojnou polohu.

„Tatínku,“ řekla jsem, položila mu ruku kolem ramen a snažila se ho narovnat. „Musíme vás dopravit domů. Čím dřív se dostanete z toho mokrého oblečení do horké vany, tím lépe.“

Přikývl, snažil se s obtížemi kráčet dál, kašlal a kýchal, a opírali jsme se jeden o druhého. K mé velké úlevě děšť náhle ustal, když jsme zahýbali z Bayswater Road na Brook Street, ale s každým krokem jsem cítila, jak mám v botách stále větší mokro, děsila jsem se při pomyslení na to, jak promáčený je asi otec. Konečně jsme byli doma a on se přiměl vlézt na půl hodiny do litinové vany, než se převlékl do noční košile a županu a připojil se ke mně v obývacím pokoji.

„Na dnešní večer nikdy nezapomenu, Elizo,“ podotkl, když jsme seděli vedle sebe u krbu, popíjeli horký čaj a jedli toust s máslem a místnost se znovu naplnila vůní skořice a kaštanů z jeho dýmky. „Je to kapitální chlapík.“

„Mně naháněl hrůzu,“ odvětila jsem. „Mám samozřejmě jeho knížky ráda tak jako vy, tatínku, ale mnohem víc bych ocenila, kdyby četl z některého z dramatických románů. Duchářina mě moc nezajímá.“

„Děsí tě?“

„Zneklidňuje,“ zavrtěla jsem hlavou. „Myslím, že zabývali se příběh posmrtným životem a silami, které lidská mysl nedokáže skutečně pochopit, musí čtenáře nutně znepokojoval. Ačkoliv jsem možná nikdy nezažila tolik strachu, jako prožívají jiní. Vlastně ani nevím, jaké to je, být sku-

tečně vystrašená nebo vyvedená z rovnováhy nebo nesvá. Jako ten výhybkář v příběhu, například. Ochromil ho strach z hrůzy, která ho nemine. Nebo jak ta paní s křikem vyběhla ze sálu. Nedovedu si představit, že může něco někoho tak vystrašit.“

„Ty snad na duchy nevěříš, Elizo?“ zeptal se a já jsem se k němu obrátila, protože mě tou otázkou zaskočil. V místnosti byla tma a tvář mu osvětlovala jen záře doutnajících uhlíků, v níž jeho oči vypadaly temněji než obvykle a plet odrážela barvu občasných plamínek.

„Já nevím,“ odvětila jsem a nedokázala jsem si ujasnit, jaký ve mně ta otázka vyvolává pocit. „Proč, vy ano?“

„Podle mě to byla hlupačka,“ prohlásil otec.

„Naprostá hlupačka. Pan Dickens ještě ani pořádně nezačal mluvit, a ona už byla hrůzou bez sebe. Jestli byla tak útlocitná, neměli ji tam vůbec pouštět.“

„Po pravdě řečeno mi odjakživa byly milejší jeho realističtější příběhy,“ pokračovala jsem, aniž bych se na něj dívala. „Romány o životě sirotek, jeho příběhy vítězství nad nepřízní osudu. Pánové Copperfield, Twist a Nickleby mi budou vždy bližší než Scrooge nebo Marley.“

„*Marley byl po smrti už od začátku,*“ pronesl otec hlubokým hlasem, napodobuje spisovatele tak dobře, až jsem se otrásla. „*O tom nemůže být nejmenších pochyb.*“

„Neděste mě, tatínku,“ zarazila jsem ho a bezděky jsem se rozesmála. „Prosím.“

Usínání mi kupodivu nečinilo potíže, ale byl to trhaný a nepříjemný spánek. Sny vytlačily noční můry. Čelila jsem duchům namísto dobrodružstvím. Krajinou mi byly temné

hřbitovy a nezvyklé výjevy namísto vrcholků Alp či kanálů v Benátkách. Prospala jsem nicméně celou noc, a když jsem se probudila, rozlámaná a celá nesvá, závěsy mi už do pokoje pronikalo ranní světlo. Pohlédla jsem na hodiny na zdi: ukazovaly již téměř deset minut po sedmé a já si v duchu spílala, neboť bylo více než jisté, že přijdu do práce pozdě, a ještě jsem musela otci připravit snídani. Když jsem ale o pár minut později vešla k němu do pokoje, abych zjistila, zda se během noci jeho stav zlepšil, okamžitě jsem viděla, že je mnohem vážnější, než jsem si předtím připouštěla. Déšť předchozího večera mu ještě víc podlomil zdraví a chlad jako by mu pronikl až do morku kostí. Byl smrtelně bledý, tělo mu smáčel lepkový pot a já jsem se ihned vyděšeně oblékla a doběhla na konec naší uličky, kde bydlel doktor Connolly, náš dlouholetý přítel a lékař. Vrátil se se mnou domů a udělal, co bylo v jeho silách, o tom nemám pochyb, ale řekl mi, že nezbyvá než čekat, až horečka přejde, nebo spíš doufat, že se tak stane. Zbytek dne jsem tedy strávila u otcova lůžka a modlila se k Bohu, jímž jsem se zaobírala jen zřídkakdy, až jsem navečer, kdy slunko ustupovalo k západu před věčnou a mučivou londýnskou mlhou, ucítila, jak sevření otcovy dlaně slábne, až mi z ruky sklouzla docela a on se tiše odebral na onen svět a zanechal mě tu osiřelou, jako byly postavy, o nichž jsem mluvila předešlého večera, může-li se člověk skutečně považovat za sirotka ve věku jednadvaceti let.

Otcův pohřeb proběhl následující týden v pondělí ráno v kostele svatého Jakuba v Paddingtonu. Částečnou útěchou mi bylo to, že se s ním přišlo naposledy rozloučit a vyjádřit mi svou účast půl tuctu jeho spolupracovníků z Britského muzea a spolu s nimi i tři mé kolegyně ze školy sv. Alžběty, kde jsem byla zaměstnána jako učitelka nejmenších děvčátek. Neměli jsme žádné žijící příbuzné, a proto se smutečních hostí dostavilo jen velmi málo. Byla mezi nimi vdova, která bydlela vedle nás, ale na ulici se ke mně nikdy nechtěla znát; jeden zdvořilý, leč plachý student, kterého otec vedl při studiu hmyzu; naše pomocnice v domácnosti na částečný úvazek Jessie a pan Billington, trafikant z Connaught Street, který otci dodával tabák se skořicovou příchutí, kam až má paměť sahala. Jeho přítomnost mě obzvláště dojala a byla jsem za ni vděčná.

Pan Heston, otcův přímý nadřízený v oddělení entomologie, mi sevřel pravici oběma rukama a s upřímným stiskem mi pověděl, jak moc si vážil otcova intelektu, zatímco jakási slečna Sharptonová, vzdělaná žena, jejíž nástup do zaměstnání zpočátku otce poněkud znepokojil, mi sdělila, že bude postrádat jeho rázný důvtip a výborný smysl pro humor. Ta poznámka mne udivila i uklidnila zároveň. (Zůstaly mi snad určité stránky otcovy povahy utajené? Muž, který žertoval, okouzloval mladé dámy, byl samá dobro-

srdečnost? Nejspíš ano, ale to vědomí mě přece jen zaskočilo.) Slečnu Sharptonovou jsem vlastně dosti obdivovala a přála jsem si, abych měla příležitost ji lépe poznat. Věděla jsem, že navštěvovala Sorbonnu, kde získala diplom, ačkoliv anglické univerzity ho samozřejmě neuznávaly, a její vlastní rodina s ní kvůli tomu zřejmě přerušila styky. Otec mi jednou řekl, že se jí zeptal, zda se těší, až se jednoho dne provdá a nebude už muset pracovat. Její odpověď – že to by raději vypila inkoust – ho pohoršila, mne však zaujala.

Před kostelem mi má zaměstnavatelka, paní Farnsworthová, která mě v dětství učila a poté najala jako učitelku, navrhla, abych si vzala na zbytek týdne volno, ačkoliv neopomněla podotknout, že zármutek se nejlépe překonává usilovnou prací a že se těší, až mne následující týden v pondělí přivítá zpět v práci. Nebylo to od ní jinak bezcitné, ona sama rok předtím ztratila manžela a dva roky předtím syna. Sama moc dobře věděla, co je to žal nad ztrátou milovaného člověka

I déšť se nade mnou slitoval a posečkal, než jsme otce uložili k odpočinku, zato však kolem nás padla tak hustá mlha, že jsem téměř ani nedokázala rozeznat obrysy rakev spouštěné do země, což mě milosrdně ušetřilo okamžiku, kdy si člověk uvědomí, že na rakev pohlédl naposled. Zdálo se, že ji prostě jen spolkla mlha, a já si teprve ve chvíli, kdy mi vikář přišel potřást rukou a dát mi požehnání, uvědomila, že pohřeb už dospěl ke konci a mně nezbyvá než jít domů.

Rozhodla jsem se ale nejít hned a místo toho jsem se chvíli procházela po hřbitově a prohlížela si v mlze jména a data vyrytá do náhrobků. Některá působila docela přiro-

ženě – muži a ženy, kteří se dožili více než šedesáti, nebo dokonce sedmdesáti let. Jiná volala do nebes – děti, které si Bůh vzal ještě v plenkách, mladé matky pohřbené s mrtvě narozenými dětmi v náručí. Narazila jsem na hrob jistého Arthura Covana, svého někdejšího kolegy, a zachvěla jsem se při vzpomínce na naše přátelství a jeho pozdější skandál. Na krátký čas jsme se s Arthurem velmi sblížili, až jsem zadoufala v něco víc, a vzpomínka na to, co jsem k němu cítila, spolu s vědomím škody, kterou ten nešťastný mladý muž způsobil, mne ještě víc rozrušila.

Uvědomila jsem si, že tohle možná není zrovna místo, na němž by v tu chvíli bylo radno se zdržovat, a jala jsem se rozhlížet po bráně, ale naprosto jsem se ztratila. Mlha kolem mne zhoustla tak, že už jsem nedokázala přečíst slova na náhrobcích, a zprava jako bych – být to bylo zarážející – zaslechla smějící se pár. Obrátila jsem se a přemítala, kdo by se tady mohl chovat tímto způsobem, ale nikoho jsem neviděla. Nejistě jsem natáhla ruku před sebe, a neviděla jsem dál než na špičku prstů v rukavici. „Haló,“ zavolala jsem jen lehce zvýšeným hlasem, aniž bych si přála nějakou odpověď, ale žádná nepřišla. Došla jsem až ke zdi v naději, že tam bude branka, a když jsem se otočila, div jsem neupadla přes hromadu starých náhrobků naskládaných v rohu na sebe, přičemž se mi srdce rozbušilo úzkostí. V duchu jsem se nabádala ke klidu, s nímž bych spíš našla cestu ven, ale jak jsem se rozhlížela, vykřikla jsem, protože jsem se ocitla tváří v tvář holčičce, nanejvýš sedmileté, která stála uprostřed cestičky a navzdory počasí na sobě neměla kabát.

„Můj bratříček se utopil,“ řekla mi a já jsem otevřela ústa, abych něco odpověděla, nedokázala jsem však najít slova. „Říkali mu, že nemá chodit k řece, ale on šel. Neposlechl. A utopil se. Maminka sedí u jeho hrobu.“

„Kde?“ zeptala jsem se a ona natáhla ruku a ukázala za mě. Rychle jsem se obrátila, ovšem v mlžném oparu jsem žádnou ženu neviděla. Podívala jsem se zpátky a dívenka se mezitím obrátila, rozeběhla se a zmizela v mlze.

Zmocňovala se mě rostoucí panika, a byla by snad přerostla v hysterii, kdybych se nepřiměla rychle kráčet cestičkami, až jsem se nakonec k velké úlevě vrátila na ulici, kde jsem se téměř srazila s otlým mužem, v němž jsem téměř bezpečně poznala našeho místního poslance.

Cestou domů jsem mýjela hostinec Kozel a podvazek, do nějž jsem pochopitelně nikdy nevstoupila, zato jsem s údivem zaznamenala, že u okna sedí nad malým černým pivem slečna Sharptonová začtená do knihy, z níž si cosi poznamenávala do zápisníku. Výrazy mužů za ní svědčily přirozeně o tom, že i je její přítomnost vyvedla z míry a považují ji za cosi zvráceného, ale měla jsem pocit, že ji jejich názory ani v nejmenším nezajímají. Jak jsem zatoužila do toho zařízení vstoupit a usadit se vedle ní! Povězte mi, slečno Sharptonová, co si mám teď počít se životem? Jak mám zlepšit své postavení a vyhlídky? Pomozte mi, prosím, jsem ve světě sama, bez přátel a dobrodinců. Řekněte mi, co mám dělat dál.

Ostatní lidé přátele měli. Samozřejmě že ano: tak to přirozeně chodilo. Existují lidé, kteří se bez potíží pohybují ve společnosti druhých, mají důvěrné vztahy a sdílejí společná

tajemství. Já jsem mezi ně nepatřila. Byla jsem pilná studentka, která ráda pobývala doma se svým otcem. A nebyla jsem nijak pohledná. Ve škole spolu ostatní dívky vytvářely různé spolky, mě ovšem nikdy nepřizvaly. Častovaly mne výrazy, jež tu nehodlám opakovat. Častovaly se mi kvůli tělesným proporcím, bledé pleti, nezkrotným vlasům. Nevím, proč jsem se narodila taková. Otec byl koneckonců pohledný a matka bývala krasavice. Ale jejich ratolesti se z nějakého důvodu požehnání podobně pěkného vzhledu nedostalo.

Byla bych v tu chvíli dala cokoli za spřízněnou duši, za přítelkyni, jako byla slečna Sharptonová, která by mi možná rozmluvila to zbrklé rozhodnutí, které mě téměř zničilo. A ještě pořád by mohlo.

Nahlížela jsem oknem do hostince a snažila jsem se slečnu Sharptonovou silou vůle přimět zvednout oči a všimnout si mě, zamávat a trvat na tom, abych se k ní připojila, ale jelikož to neudělala, s těžkým srdcem jsem se odvrátila a pokračovala dál domů, kde jsem na zbytek odpoledne padla do křesla u krbu a poprvé od otcovy smrti jsem se dala do pláče.

Později odpoledne jsem přiložila do krbu ještě trochu uhlí a ve snaze dosáhnout alespoň nějaké míry normálnosti jsem se vydala do řeznictví na Norfolk Place, kde jsem zakoupila dvě kotlety. Nebyla jsem nijak zvlášť hladová, ale kdybych zůstala celý den doma bez jídla, mohla bych upadnout do neúprosné melancholie, což jsem, třebaže rána byla tak čerstvá, dopustit nehodlala.

Když jsem míjela obchod na rohu, rozhodla jsem se dokonce dopřát si i deset deka tvrdých bonbonů a přibrala jsem k nim ještě výtisk *Morning Postu*, abych měla odpoledne co číst. (Mohla-li slečna Sharptonová chodit na Sorbonnu, mohla bych se já přinejmenším obeznámit s událostmi ve vlasti.)

Po návratu domů mi nálada opět poklesla, jakmile jsem si uvědomila ten přehmat. Dvě kotlety? A pro koho byla ta druhá? Místo abych se řídila potřebou, přemohla mne síla zvyku. Usmažila jsem ale obě, první jsem smutně snědla s vařeným bramborem a druhou jsem nakrmila kokršpaněla té vdovy odvedle, protože jsem nedokázala snést pomyslení, že bych si ji schovala na později, ani ji rovnou sníst. (A protože otec psy miloval, můj dobrý skutek by ho jistě velmi potěšil.)

Když se snesl večer, vrátila jsem se do křesla, postavila na stolek vedle sebe dvě svíčky, na klín jsem si položila balíček bonbonů a otevřela jsem noviny. Rychle jsem je prolistovala, neboť jsem se nedokázala soustředit na žádný z článků, a už už jsem se chystala hodit je do ohně, když jsem narazila na stránku „Volná místa“, kde mou pozornost upoutalo jedno z oznámení.

Kdosi jménem „H Bennet.“ z Gaudlin Hall v hrabství Norfolk hledal na inzerát guvernanku, která by se věnovala péči a výchově dětí v domě: na místo bylo třeba neprodleně najmout kvalifikovanou kandidátku a inzerát sliboval uspokojivou finanční odměnu. Přihlášky se měly odeslat okamžitě. Žádné další informace už neobsahoval. „H Bennet.“, ať už to byl kdokoliv, neuváděl podrobnosti ohledně počtu dětí vyžadujících dohled ani jejich věku.

Celá ta věc postrádala jistou eleganci, jako by to bylo napsáno ve spěchu a podáno do novin bez náležitého uvážení, ale z nějakého důvodu mne zaujala naléhavost té výzvy, pročítala jsem si ji znovu od začátku do konce a přemítala jsem, jak asi Gaudlin Hall vypadá a co je asi „H Bennet.“ za člověka.

Mimo Londýn jsem byla jenom jednou v životě, zhruba před dvanácti lety, když mi bylo devět, krátce po matčině smrti. Naše malá rodina vedla během mého raného dětství velmi harmonický život. Rodiče se vyznačovali jednou výraznou vlastností, která je odlišovala od rodičů většiny mých spolužaček: chovali se k sobě láskyplně. Co u nás doma bývalo naprosto přirozené – že se každé ráno na rozloučenou políbili, že po večerech sedávali vedle sebe, když si četli, a ne každý v jiném pokoji, že měli společnou ložnici a smáli se spolu a nešetřili vzájemnými doteky, žertováním ani prostými poznámkami o tom, jak se mají rádi a jak jsou spolu šťastní – to ostatní děti z domova neznaly. Důkazů jsem nasbírala bezpočet. Naskytla-li se mi výjimečně příležitost navštívit některou z dívek ze sousedství, pozorovala jsem mezi jejich rodiči odstup, jako by to nebyli dva lidé, kteří se setkali, zamilovali se do sebe, vyměňovali si důvěrnosti a odevzdali se jeden druhému před oltářem, aby společně procházeli životem, nýbrž jen dva cizí lidé, snad spoluvězni, uvržení do jednoho žaláře, kteří spolu sdílejí pouze ty desítky let, po něž jsou přinuceni strpět vzájemnou společnost.

Mí rodiče by byli nemohli být ve svém chování odlišnější, ale ač jejich vzájemná náklonnost byla více než zřejmá, nebylo to nic ve srovnání s láskou, kterou projevovali mně.

Tedy, nerozmažovali mě: na to oba coby zarytí anglikáni až příliš věřili v disciplínu a sebekázeň. Ale radovali se z mé přítomnosti a zacházeli se mnou nadmíru vlídně, až si se mnou, když mi bylo osm, jednou sedli a sdělili mi, že na jaře dostanu mladšího bratříčka nebo sestřičku. Měli samozřejmě velkou radost, protože už dlouho doufali, že budou požehnáni druhým dítětem, a jak roky mýjely, naděje slábla. Nadšeně mi tedy oznámili, že se naše tříčlenná rodina brzy rozroste o další ratolest.

Při vzpomínce na ty měsíce přiznávám, že jsem to nepřijala tak důstojně, jak bych si zpětně byla přála. Představa, že do našeho domova přivítáme děťátko, ve mně nevzbudila tolik radosti jako v rodičích. Byla jsem jedináček tak dlouho, že se ve mně možná nastrádalo sobectví, jež se při řadě příležitostí projevovalo vzpurnými výbuchy hněvu. Moje chování se natolik zhoršilo a byla jsem tak nezvykle neposlušná, až si mne otec během posledního měsíce matčina těhotenství vzal stranou a řekl mi, že si nemám dělat starosti, že se nic nezmění, protože u nás doma je dost lásky, aby ji mezi nás rozdělili, a že až na to jednou budu vzpomínat, nebudu si moci představit, jak jsem se kdy mohla obejít bez mladšího sourozence, a že mi brzy přiroste k srdci.

To očekávání, s nímž jsem se začínala smířovat, bohužel nemělo být naplněno. Matka měla během porodu velké potíže a přivedla na svět druhou dceru, která do několika dní ležela v rakvi v bezpečí náruče té, která ji devět měsíců nosila pod srdcem, a nad nimi náhrobek, na němž stálo: *Angeline Cainová, 1813–1855, milovaná žena a matka, a malá Mary*. Zůstali jsme s otcem sami.

Otec matku nesmírně miloval, a nebylo tedy divu, že bezprostředně po její smrti bojoval se zoufalstvím, uzavřel se ve své pracovně, nedokázal číst, téměř nejedl a příliš často podléhal neřesti alkoholu, zanedbával svou práci i přátele a bohužel především mě, a pokud by se takové situaci záhy nečinila přítrž, byla by nás časem možná oba přivedla do chudobince nebo do vězení pro dlužníky, ale naštěstí vzaly celou věc do rukou otcovy starší sestry Hermiona a Rachel, které přijely bez ohlášení na návštěvu z Cornwallu a s hrůzou zjistily, v jakých podmínkách jejich bratr a neteř nyní žijí. Chopily se úklidu celého domu a navzdory otcovým protestům ho vysmýčily odshora dolů. Snažil se je vyhnat koštětem, jako člověk vymetá nevíтанou havěť, ale nedaly se a odmítly odejít, dokud neodvrátí evidentní úpadek našich životních poměrů. Vzaly si na starost matčino oblečení a osobní věci, některé cennější uchovaly – její šperky, například, nebo hezké šaty, do nichž bych mohla za nějakých deset let dorůst, a podobně – a zbytek rozdaly chudým v naší farnosti, z čehož byl otec zlostí bez sebe, ale ty moudré a klidné ženy si bratrova hněvu nevšímalý a jednoduše pokračovaly dál.

„Odmítáme podporovat sebelítost,“ sdělily mi, když se pustily do naší spíže, vyhodily zkažené staré jídlo a nahradily ho čerstvými potravinami. „My jsme se nikdy neštěstí nijak neoddávaly. A to nesmíš ani ty, Elizo,“ trvaly na svém, když seděly vedle mě a pokoušely se vyvážit laskavost a pochopení s nesouhlasem vůči našim novým ledabylým způsobům. „Tvá matka odešla na pravdu boží a je teď s našim Pánem, což je smutné a hrozné, ale tak to prostě je. Pro tebe a pro našeho bratra musí jít život dál.“

„Život, jak ho znám, je u konce,“ odvětil otec zahořkle. Objevil se ve dveřích a polekal nás, protože jsme si neuvědomily, že hovor poslouchá. „Mým jediným přáním teď je provázet mou nejdražší Angelinu temnotou, z níž se žádný člověk nevrátí.“

„To je pěkná hloupost, Wilfrede,“ opáčila teta Rachel, vstala a vykročila k němu s rukama v bok a s výrazem, v němž se svářely hněv se soucitem a snažily se získat navrch. „Takový nesmysl jsem jakživa neslyšela. A jak můžeš vypustit takovou krutost před tím dítětem, když už takhle utrpěla tak hroznou ztrátu?“

Výraz v otcově obličejí přímo ztělesňoval muka – nechtěl mi působit větší bolest, ale utápěl se ve vlastním žalu natolik, že nedokázal mluvit jinak –, a když jsem na něj pohlédla a on se odvrátil, protože se mi nedokázal podívat do očí, propukla jsem v pláč s pocitem, že bych ze všeho nejraději chtěla vyběhnout na ulici a nechat to tu co nejdál za sebou, zmizet v bezejmenném londýnském davu a stát se chudákem, tulákem, bezvýznamným člověkem. Ale to už si nás vzaly do parády tety, káraly nás a utěšovaly zároveň, byť jim samotným život příliš útěchy nepřinášel. Jelikož otce ta ztráta očividně zasáhla tak hluboce, že se o mě v danou chvíli zkrátka nedokázal postarat, bylo rozhodnuto, že odjedu na léto s tetou Hermionou do Cornwallu, zatímco teta Rachel zůstane v Londýně a postará se o truchlícího bratra, což se ukázalo jako velmi moudré rozhodnutí, protože jsem strávila šťastné léto na venkově, kde jsem se vyrovnávala se svou ztrátou a učila jsem se s ní žít, zatímco teta Rachel přivedla otce z hlubin zoufalství do stavu, kdy byl schopen

znovu se zhostit péče o svůj život, své závazky a svou dceru. Když jsem se na podzim vrátila do Londýna a situace mezi námi se urovnala, bylo zřejmé, že to nejhorší už je za námi. Matka nám samozřejmě chyběla a často jsme o ní mluvili, ale oba jsme postupně pochopili, že smrt je přirozený jev, být žalostný pro ty, kdo zůstanou, a že ho každý člověk musí přijmout jako cenu, kterou platíme za život.

„Je mi líto, že jsem tě zklamal,“ řekl mi otec, když jsme v domě opět osaměli. „Už se to znovu nestane, to ti slibuji. Vždycky se o tebe postarám, Elizo, a ochráním tě.“

Od toho dne jsme v našem domově žili spokojeně, ač poněkud rezignovaně ve dvou. Já jsem se samozřejmě starala o domácnost. Převzala jsem vaření a otcův plat nám umožnil zaměstnat děvče pro všechno, Skotku jménem Jessie, která k nám chodila na dvě odpoledne v týdnu uklidit celý dům a postěžovat si na bolesti v zádech a revma v rukou, přestože byla jen o rok nebo o dva starší než já. Navzdory její mrzuté povaze jsem byla ráda, že si ji můžeme dovolit a že tu nemilou povinnost převzala za mě, neboť jsem úklid z duše nenáviděla.

Ve škole sv. Alžběty, kterou jsem navštěvovala od dětství, jsem vždy byla vynikající žačkou, takže mi krátce poté, co jsem ukončila své vzdělání, nabídli místo učitelky nejmenších děvčat a ta práce mi vyhovovala natolik, že se během šesti měsíců stala mým stálým zaměstnáním. Moje svěřenkyňe, jimž bylo mezi pěti a šesti lety, mne naplňovaly radostí a já je učila základům počtů a psaní i dějinám anglických králů a královen a připravovala na těžší předměty, s nimiž se měly seznamovat pod dohledem slečny Lewisha-

mové, do jejíchž mozolnatých rukou jsem je po dvanácti měsících plačící a roztřesené svěřovala. Bylo těžké nevytvořit si s těmi holčičkami pevné pouto. Byly tak příjemně bezprostřední a chovaly ke mně bezbřehou důvěrou, brzy jsem se však naučila, že mám-li jako učitelka obstát – a považovala jsem za samozřejmé, že zůstanu navždycky učitelkou, neboť na sňatek jsem si naděje dělat nemohla už vzhledem ke skutečnosti, že jsem měla mizivý majetek, mizivé společenské postavení a bohužel především obličej, z něhož, jak se jednou vyjádřila teta Hermiona, by se srazilo mléko („Nemyslím to nijak zle, dítě,“ dodala, když si všimla mého znepokojení, a já jen přemítala, jak jinak to tedy asi mohla myslet) –, musím se naučit udržovat rovnováhu mezi náklonností a odstupem. Ta představa mi ale vyhovovala. Budu žít jako stará panna, učit svá děvčátka a využívat letní prázdniny na nějaký ten výlet – snila jsem o tom, že navštívím francouzské Alpy nebo Benátky, a občas jsem přemítala, jestli bych snad dokonce nemohla na letní měsíce najít placené zaměstnání jako společnice nějaké dámy – a pečovat o otce a o náš dům. Polituji občas Jessie kvůli jejím četným zánětům a zeptám se, zda už otřela lišty kolem podlahy. Nebudu si lámat hlavu s nápadníky, kteří si na oplátku rozhodně nebudou lámat hlavu se mnou, a naplním svůj život smysluplnou prací a optimistickým postojem. A s tím jsem se šťastně spokojila.

Jediná drobná změna v tomto uspořádání nastala s příchodem Arthura Covana jakožto učitele našich nejstarších dívek, s nímž, jak jsem se už zmínila, jsem navázala osobní přátelství. Pan Covan k nám přijel z Harrow, aby získal

roční učitelkou praxi, než bude pokračovat v univerzitním studiu klasické literatury. Arthur mě dokázal rozesmát zdařilým imitováním a jeho pozornost mi lichotila. Byl to hezký mladík, o rok mladší než já, s tmavou kšticí a pohotovým úsměvem. Dodnes se stydím za to, nakolik jsem popustila uzdu vlastním fantaziím o tom, jaké by to bylo, kdybychom si spolu „vyšli“, ačkoliv on nikdy neudělal nic, čím by tuto klamnou představu podepřel. A i když to všechno pak o několik měsíců později vyšlo najevo a jeho jméno se objevilo v novinách a veřejnost dychtila po jeho krvi, stejně jsem se nedokázala přimět ho tak docela odsoudit, ačkoliv jsem s ním už přirozeně nikdy nepromluvila. A pak si pochopitelně vzal život. Ale dost už teď o tom. Chtěla jsem mluvit o svém místě u sv. Alžběty, a ne se oddávat sentimentálnímu snění.

Až teprve nyní, když otec odešel, mi připadlo na mysl, jak jsem ve skutečnosti osamělá, a přemýšlela jsem, zda ten prostý plán ohledně budoucnosti postačí na uspokojení mých potřeb. I tety během uplynulých let zemřely. Neměla jsem sourozence, o něž bych se starala, ani nikoho, kdo by se postaral o mě, žádné bratrance či sestřenice, o jejichž život bych se mohla zajímat, a nikoho, kdo by se zajímal o ten můj. Byla jsem úplně sama. Pokud bych uprostřed noci zmizela, pokud by mne jednoho dne někdo zavraždil cestou domů ze školy, nikdo by mne nepostrádal ani by se nepozastavil nad tím, že mě nevidá ve společnosti. Zůstala jsem docela osamocená.

Což byl možná důvod, proč mi ten inzerát na místo guvernantky v Norfolku připadal jako tak lákavá příležitost.

Měla jsem snad čekat déle, než jsem se tak neuváženě rozhodla odjet? Možná, ale nebyla jsem zúplna při smyslech, zatemnil mi je zármutek, který mi znemožnil rozumně uvažovat. A zaklepaní na dveře o něco později toho večera celou záležitost zpečetilo, protože jsem se ocitla tváří v tvář muži, který vypadal jako bandita, představil se jako pan Spleen – výstižné jméno – a sdělil mi, že dům, v němž jsem vyrostla, ve skutečnosti otci nepatřil a že jsme tu byli pouhými nájemníky, kteréžto tvrzení doložil nezpochybnitelnými písemnostmi.

„Ale já jsem se domnívala, že teď bude můj,“ řekla jsem ohromeně a on se na mě usmál řádkou žlutých zubů a jedním černým.

„Může být, jestli ho chcete,“ prohlásil. „Ale tohle je výše nájemného a peníze očekávám vždycky v úterý bez prodlení. Váš otec platil spolehlivě, ať je mu zem lehká.“

„To si ale nemůžu dovolit,“ namítla jsem. „Jsem jen učitelka.“

„A já jsem obchodník,“ zavrčel. „Takže pokud nemůžete, měla byste si sbalit svých pět švestek. Nebo si najít podnájemnici. Nějakou tichou slečnu. Žádný pány. Nebudu tu provozovat nevěstinec.“

Zrudla jsem při takovém ponížení a nejraději bych ho byla koplá. Netušila jsem, proč mi otec nikdy neřekl, že mu dům nepatří, ani proč mne nikdy nepožádal, abych přispívala na nájem, když jsem si našla zaměstnání. Za jiných okolností by to mnou otřásl, ale v tu chvíli mi to připadalo jako pouhá další kapka, a při vzpomínce na noviny jsem si později toho večera sedla a napsala dopis se žádostí o místo, a hned

následujícího rána jsem jej hodila do schránky, než jsem si to stihla rozmyslet. V úterý a ve středu jsem byla v jednom kole – roztřídila jsem otcovy osobní věci a s Jessiinou pomocí jsem jeho pokoj uspořádala tak, že v něm nezbyly téměř žádné stopy po předchozím uživateli. Napsala jsem do muzea panu Hestonovi a on okamžitě odepsal a přijal otcovy knihy o hmyzu a jeho korespondenci, které jsem mu nabídla. Všechny romány pana Dickense jsem naskládala do krabice a ukryla je vzadu ve skříni, protože jsem se na ně teď nedokázala ani podívat. A pak, ve čtvrtek ráno, ke mně dorazil dopis z Norfolku vyjadřující uspokojení nad mou kvalifikací a nabízel mi místo bez pohovoru. To mě samozřejmě překvapilo. V inzerátu se sice zdůrazňovala naléhavost situace, ale „H Bennet.“ přece nemohl vědět, jestli se na tu práci skutečně hodím, a přesto byl zjevně ochoten svěřit mi do rukou blaho svých dětí.

Samozřejmě jsem si nebyla jistá, zda je rozumné tak radikálně proměnit svůj život, ale když ta nabídka přišla, domnívala jsem se, že změna prostředí by mi mohla prospět, a proto jsem později dopoledne zašla za paní Farnsworthovou do její kanceláře a předložila jsem jí svou výpověď, kterou přijala značně nedůtklivě a neopomněla podotknout, že ji nechávám na holičkách uprostřed školního roku a koho asi tak narychlo sežene, aby učil ty nejmenší? Přijala jsem tu výtku, nicméně jsem jí hanebně zahrála na city svým zármutkem, abych si ušetřila další plísňění, až nakonec naznala, že si to nerozmyslím, a zdráhavě mi potřásla rukou a popřála mi do budoucna hodně štěstí. Cestou ze školy sv. Alžběty jsem se toho odpoledne

zmítala mezi pocitem vzrušeného osvobození a naprostého zděšení.

V pátek, ani ne týden poté, co jsme se s otcem vydali v tom lijáku do Knightsbridge, necelých sedm dní poté, co pan Dickens vstoupil do přednáškového sálu, kde našel natěsnanou více než tisícovku oddaných čtenářů, zpocených, až se z nich kouřilo, jsem zamkla náš dům, propustila Jessie s týdenním platem odstupného a nasedla jsem do vlaku směřujícího do hrabství, kam jsem nikdy dříve nezavítala, abych tam pracovala pro rodinu, s níž jsem se nikdy nesetkala, v pozici, kterou jsem nikdy nezastávala. Říci, že to byl týden plný událostí a emocí, by bylo značně zdrženlivé. Ovšem tvrdit, že mě vystavil větším otřesům než to, co mělo přijít během následujících týdnů, by byla prostě lež.

Toho dne, kdy jsem opouštěla Londýn, bylo překvapivě slunečno. Město zosnovalo smrt mého milovaného otce, ale poté, co ve svém krutém zásahu uspělo, ukázalo opět svou přívětivou tvář. Když jsem odjížděla, přičilo se mi to tu, což mne překvapilo, protože jsem k našemu hlavnímu městu vždycky chovala ty nejvřelejší city, ale jak vlak vyjížděl z Liverpool Street Station, oknem se dovnitř dralo slunce a oslňovalo mě, připadalo mi nevlídné a nespravedlivé jako starý přítel, který se bezdůvodně obrátil proti mně, a byla jsem ráda, že mu dávám sbohem. Věřila jsem v tu chvíli, že bych mohla vést spokojený život a do Londýna se už nikdy nepodívat.

Naproti mně seděl v kupé muž zhruba v mém věku, a ačkoliv jsme spolu od nástupu do vlaku nepromluvili, dovolila jsem si pár kradmých pohledů jeho směrem, neboť byl poměrně přitažlivý, a uvědomila jsem si, že ať jsem se sebevíc snažila dívat jinam a zaměřit svou pozornost na ubíhající pole a statky, jeho tvář mne neustále přitahovala. Připomínal mi Arthura Covana, v tom to celé bylo. Když jsme zastavili v Colchesteru, všimla jsem si, že dost zbledl a oči se mu zalily slzami. Na chvíli je zavřel, možná doufal, že zastaví jejich proud, ale když je znovu otevřel, slzy se mu kutálely po tvářích a on je otíral kapesníkem. Postřehl, že se na něj dívám, přešel si rukou po obličejí a mě se

zmocnilo nutkání zeptat se ho, jestli je v pořádku, jestli by si nechtěl chvíli promluvit. Ale ať už se v jeho srdci ukrývala sebevětší bolest, ať už jej přemohlo sebevětší neštěstí, nechtěl o něm mluvit. Jakmile vlak vyjel ze stanice, vstal a v rozpacích nad tím, že nedokázal opanovat své city, se přesunul do jiného kupé.

Dívám-li se na to zpětně, samozřejmě si uvědomuji, že rozhodnutí, která jsem v tom týdnu učinila, byla překotná a nerozumná. Ztratila jsem v tom víru událostí hlavu, celý můj svět se během sedmi dní zhroutil, a místo abych hledala útěchu ve své práci, ve škole, u svých holčiček, a ano, dokonce i ve společnosti paní Farnsworthové a Jessie, zbrkle jsem se rozhodla zpřetrhat pouta se vším, co jsem kdy znala, s ulicemi kolem Hyde Parku, kde jsem si hrávala jako dítě, jezerem Serpentine, jež mne stále naplňovalo vzpomínkami na voříška, kterého jsme mívali, se zákrutami a ohbími uliček, které mě vodily z domova do důvěrně známé třídy. Zoufale jsem toužila po změně, ale závěsy v tmavém pokojíku v horním patře, který mi připomínal ztrátu obou rodičů i sotva narozené sestry, se daly roztáhnout, okna zotvírat dokořán, mohla jsem ho důkladně vyvětrat dobrým a poctivým londýnským vzduchem, znovu vytapetovat, aby byl opět příjemný, aby byl místem, kde se žije, a ne umírá. Všechny tyhle věci jsem nechala za sebou a odjela do koutu země, který jsem nikdy nenavštívila, abych udělala co? Stala se guvernankou kdovíkolika dětí, pro rodinu, která neposlala ani žádného zprostředkovatele, aby se se mnou setkal, než mi to místo nabídnou. Ty bláhová! Mohlas zůstat. Mohlas vést šťastný život.

Londýnské slunce vystřídal od Stowmarketu chladný vítr, vanul proti vlaku tak silně, až mne zneklidňoval, a než jsme vpodvečer dorazili do Norwiche, rozprostřela se namísto větru hustá mlha, taková ta neproniknutelná, která mi připomínala domov, ačkoli jsem se ze všech sil snažila na to místo zapomenout. Zatímco jsme se blížili k nádraží, vytáhla jsem z tašky dopis, který jsem obdržela předchozího rána, a důkladně jsem si ho přečetla snad už podesáté.

Gaudlin Hall,
24. říjen 1867

Drahá slečno Cainová,

Vaše žádost o místo se s vděčností přijímá. Vaše zkušenosti jsou přijatelné. Nabízí se Vám placené místo guvernanky, s platem a podmínkami uvedenými v deníku *Morning Post* (vydání z 21. října). Váš příjezd je očekáván 25. tohoto měsíce večer, vlakem o páté. Heckling, sluha z Gaudlin Hall, vás vyzvedne s kočárem. Budte, prosím, dochvilná.

S upřímným pozdravem
H Bennet.

Když jsem si ho znovu přečetla, zarazilo mě, stejně jako při každém předchozím čtení, jak podivně ten dopis působil. Vyjadřování bylo tak uspěchané a postrádal jakoukoliv zmínku o tom, kolik dětí budu mít na starosti. Nebo o tom, kdo je vlastně „H Bennet.“, který se opomenul blíže představit. Měl vůbec nějaké postavení, nebo jen zastupoval domácnost bez pána domu? Jaké bylo jeho povolání? Z dopisu se nic z toho nedalo vyčíst. Vzdychnula jsem si a v náhlém

návalu úzkosti jsem sledovala, jak vlak vjíždí do stanice, třebaže jsem se rozhodla být silná, ať už mne čeká cokoliv. Přinejmenším to mi mělo během týdnů, které následovaly, přijít vhod.

Vystoupila jsem po schůdkách z vlaku a rozhlížela jsem se kolem. Skrze hustou šedou mlhu nebylo vidět téměř nic, ale proud ostatních pasažérů proti výhybkáři mne ujistil, že dám-li se jejich směrem, dovedou mě k východu, vydala jsem se tedy za nimi a slyšela jsem, jak se za mnou dveře vagonů opět s bouchnutím zavírají na zpáteční cestu a výpravčí píská. Proběhlo kolem mě několik lidí, aby stihli vlak, než odjede, a jedna z cestujících, která mne asi v té mlze neviděla, se se mnou střetla, vyrazila mi kufr z ruky a i ten její v tu chvíli spadl na zem.

„Promiňte,“ řekla, aniž by zněla nějak zvlášť omluvně, ale to mi moc nevadilo, protože bylo zřejmé, že nechce zmeškat vlak. Natáhla jsem se pro její kufr, který spadl nalevo ode mne, podala jsem jí ho a přitom jsem si všimla monogramu vyraženého červeným písmem do tmavohnědé kůže. *HB*. Zírala jsem na ty iniciály a přemítala, proč jsou mi povědomé. V tu chvíli jsem zachytila pohled té dámy a téměř mi připadalo, jako by mne znala, postřehla jsem v něm záblesk poznání a soucitu smíšeného s lítostí, načež mi vytrhla kufr z ruky, rychle zavrtěla hlavou a zmizela v mlze a vagonu za ní.

Ta nezdrovčilost mě na chvilku zarazila, a až pozdě jsem si vzpomněla, proč mi monogram „*HB*“ připadal tak povědomý. Samozřejmě že to bylo směšné. Shoda okolností, nic víc. Anglie je nejspíš plná lidí s těmito iniciálami.

Rozhlížela jsem se a poněkud jsem ztratila orientaci. Vyšla jsem se směrem, kde jsem tušila východ z nástupiště, ale jelikož všichni cestující už odešli nebo nastoupili do vlaků, neměla jsem žádné vodítko, zda je má domněnka správná.

Nalevo ode mne sílil hluk přepřažené lokomotivy vlaku, který se vracel do Londýna, a oznamoval, že se chystá k odjezdu, a po mé pravici byla další kolej, kde jsem zaslechla zvuk blížícího se vlaku. Nebo to bylo hned za mnou? To se dalo těžko poznat. Obrátila jsem se a vzdychla: kudy mám jít? Všude byl hluk. Natáhla jsem ruku, abych nahmatala cestu, ale tam, kde jsem cosi čekala, nebylo nic. Hlasy okolo mne sílily a kolem už se zase tlačili lidé s kufry a cestovními brašnami a já jsem přemítala, jak mohou vědět, kam jdou, když já jsem neviděla ani vlastní ruku nataženou před obličejem. Necítila jsem se tak rozčilená od toho odpoledne na hřbitově a narůstala ve mně panika, strašlivá úzkost a neblahá předtucha zároveň s vědomím, že pokud nebudu soustředěně kráčet vpřed, tak na tomhle nástupišti zůstanu na věky věků, nic nevidím a nebudu moci dýchat, že tu zůstanu přikovaná do konce svých dnů. Sebrala jsem tedy veškerou odvalu a vykročila pravou nohou vpřed, právě ve chvíli, kdy hlasité zapískání – zvuk druhého vlaku – zesílilo do pronikavého jekotu a já ke své hrůze ucítila na zádech dvě ruce, které mne prudce postrčily, až jsem se zapotácela a málem jsem po hlavě spadla dopředu, když vtom mě třetí ruka popadla za loket a rychle mne vtáhla zpátky. Doklopýtala jsem ke zdi, kde se téměř okamžitě mlha začala rozptylovat, a rozeznala jsem pána, který mne tak prudce strhl zpátky z místa, kde jsem stála.

„Dobrotivý bože, slečno,“ ulevil si a v tu chvíli už jsem mu viděla do tváře, vlídné, s jemnými rysy a elegantními brýlemi. „Copak jste neviděla, kam jdete?“ zeptal se. „Málem jste skončila pod vlakem. Srazil by vás a byla byste mrtvá.“

Zmateně jsem na něj zírала a pak jsem se ohlédla k místu, odkud mne odtáhl, a skutečně, druhý vlak právě se skřípěním zastavil přesně tam. Kdybych byla udělala ještě krok, spadla bych pod něj a rozdrtil by mě. Při té představě se mi udělalo mdlo.

„Neměla jsem v úmyslu –“ spustila jsem.

„Ještě okamžik a byla byste pod ním.“

„Někdo mě strčil,“ řekla jsem a upírala jsem mu pohled do tváře. „Něčí ruce. Cítila jsem je.“

Zavrtěl hlavou. „To sotva,“ odvětil. „Sledoval jsem vás. Viděl jsem, kam jdete. Nikdo za vámi nebyl.“

„Jenže já je cítila,“ trvala jsem na svém. Zírала jsem na nástupiště, ztěžka jsem polkla a obrátila jsem se zpět k němu. „Cítila jsem je!“ zopakovala jsem.

„Utrpěla jste šok, to je všechno,“ prohlásil ten pán a zjevně představu zavrhl a mě považoval za hysterku. „Mohu vám dát něco na uklidnění? Jsem doktor, víte. Třeba trochu čaje? Tamhle je malá čajovna, není to samozřejmě nic zvláštního, ale –“

„Jsem v pořádku,“ zavrtěla jsem hlavou a snažila se vzpamatovat. Nejspíš má pravdu, usoudila jsem. Jestli se na mě díval a nikdo tam nebyl, nejspíš se mi to jen zdálo. To bylo tou mlhou, ničím jiným. Pohrála si se mnou a dočista mne zmátla. „Omlouvám se,“ pronesla jsem nakonec a snažila

jsem se ten incident se smíchem odbýt. „Nevím, co mě to popadlo. Zamotala se mi hlava. Nic jsem neviděla.“

„Ještěže jsem vás chytil,“ řekl na to a usmál se na mě, až mu v úsměvu zasvítila řádka rovných zubů. „Páni,“ dodal. „To zní hrozně nabubřele, že ano? Jako bych doufal, že mi za to dáte metál.“

Také jsem se usmála, protože se mi líbil. Napadla mě taková pošetilost. Že třeba řekne, abych myšlenky na Gaudlin pustila úplně z hlavy a šla místo toho s ním. Kam? To jsem nevěděla. Ta absurdní představa mne div nerozesmála. Co jen to se mnou toho dne bylo? Nejdřív ten mladík ve vlaku a teď tohle. Jako bych snad dala sbohem všem svým morálním zásadám.

„Á, tady jde moje paní,“ řekl po chvíli a já se obrátila a spatřila jsem, jak k nám kráčí hezká mladá dáma, a když jí manžel vysvětlil, co se právě stalo, zatvářila se starostlivě. Snažila jsem se usmívat.

„Měla byste jít s námi,“ řekla paní Toxleyová, protože tak se ten pár jmenoval, a znepokojeně se na mě dívala. „Jste opravdu dost bledá, víte. Nejspíš by se vám hodilo něco na povzbuzení.“

„Jste velice laskaví,“ odvětila jsem a přemýšlela, jestli něco tak nepravděpodobného mohu udělat, ať už to bylo vhodné či ne. Možná by mě ustanovili guvernankou svých dětí, pokud nějaké mají, a nemusela bych do Gaudlin Hall vůbec jezdit. „To bych moc ráda, jenomže –“

„Eliza Cainová?“

Všichni jsme se překvapeně otočili, když jsme zaslechli ten hlas. Stál tam brunátný člověk. Bylo mu něco málo

přes šedesát, řekla bych, byl hrubě oblečený a tvář měl celou prokvetlou. Nejspíš se pár dní neholil a klobouk se mu nehodil ke svrchníku, takže působil maličko směšně. Cítila jsem z jeho šatů tabák a z dechu whisky. Podrbal se na obličej, bylo vidět, že má tmavé a špinavé nehty, se zažloutlými skvrnami podobnými těm, které měl na zubech. Nic dalšího už neřekl a čekal na mou odpověď.

„Ano, to jsem já,“ odpověděla jsem. „A vy jste?“

„Heckling,“ opáčil a několikrát se dloubl palcem do hrudi. „Kočár je támdle.“

A s těmi slovy se obrátil směrem ke zmíněnému kočáru a já jsem tam zůstala se zavazadly a se svým zachráncem a jeho ženou, kteří pro změnu upřeli pohled zase na mě, protože ta scéna a mimořádná nezdvořilost toho neotesance je zaskočily.

„Jsem nová guvernantka,“ vysvětlila jsem jim. „V Gaudlin Hall. Poslali ho sem, aby mě vyzvedl.“

„Ach tak,“ řekla paní Toxleyová a podívala se na manžela a on zachytil její pohled, než se obrátil jinam. „Chápu,“ dodala po dlouhé odmlce.

Rozhostilo se mezi námi rozpačité ticho – nejdříve jsem si myslela, že jsem se Toxleyových nějak dotkla, ale pak jsem si uvědomila, že to je nemožné, jelikož jsem nic neobvyklého neřekla, pouze jsem jim vysvětlila, kdo jsem – ale vřelost a velkorysost, které projevovali ještě před okamžikem, náhle vystřídala úzkost a neklid. Zvláštní lidé, pomyslela jsem si, zvedla jsem kufr, oběma jim poděkovala a vydala jsem se směrem ke kočáru. A to mi předtím připadali tak přívětiví!

Avšak když jsem odcházela, něco mne přimělo znovu se za nimi ohlédnout, a viděla jsem, že na mě upřeně hledí, jako by mi chtěli něco říct, ale nedokázali nalézt slova. Paní Toxleyová se obrátila k manželovi a cosi mu zašeptala do ucha, ale on zavrtěl hlavou, jako by se nedokázal odhodlat k tomu, co po něm chtěla.

Po bitvě je každý generál, ale když teď vzpomínám na tu chvíli, kdy Alex a Madge Toxleyovi stáli na nástupišti nádraží v Thorpe, chce se mi na ně zakřičet, doběhnout k nim a zatřást jimi, pohlédnout jim zpříma do tváře a vyčíst jim: Vy jste to věděli, už tehdy jste to věděli! Proč jste nic neřekli? Proč jen jste mlčeli?

Proč jste mě nevarovali?

Vylezla jsem do Hecklingova kočáru, kufr jsem si nechala bezpečně uložit dozadu a pak už ten člověk z Gaudlinu s velkým zahřímáním, které jako by mu vystupovalo odkudsi z hloubi těla, pobídl koně jménem Winnie. Zmocnila se mne touha znovu zalétnout pohledem k Toxleyovým – jejich zvláštní chování spolu s neštěstím, jež se mi málem přihodilo na nástupišti, mne velmi rozrušilo –, ale rozhodla jsem se, že zůstanu klidná a nezломná. Veškerá nervozita, říkala jsem si, se dá přičíst skutečnosti, že jsem v neznámé části země, daleko od jediného města, které jsem kdy znala, a že nějakou dobu potrvá, než si na nové prostředí zvyknu. Nesměla jsem se jí příliš oddávat. Tohle byl začátek nového života a já byla odhodlaná vstoupit do něj s optimismem.

„Je tu pořád tak hustá mlha?“ zeptala jsem se a naklonila jsem se v kočáře ve snaze zapříst hovor s Hecklingem, ale ten nejevil nejmenší známky toho, že by o konverzaci se mnou stál.

Na nádraží se mlha během setkání s Toxleyovými trochu rozptýlila, ovšem jakmile jsme vyrazili, opět zhoustla a já jsem si říkala, jak se vůbec dokáže orientovat, aby mohl přesně projet cestami, které nás nakonec dovedou k cíli několik mil západně od Norfolk Broads. „Pane Hecklingu?“ zvýšila jsem hlas, poněvadž se netvářil, že by se chystal

odpovědět, a tentokrát jsem si bezpečně všimla, jak trochu ztuhl v ramenou. „Ptala jsem se, jestli je tu pořád tak hustá mlha.“

Nepatrně pootočil hlavu a poněkud nepříjemně zakroužil čelistí, jako by něco žvýkal, a pak pokrčil rameny a obrátil pohled zpátky na cestu.

„Bejvá takhle hustá, řek bych,“ utrousil. „Co se pamatuju, každopádně. V létě to tak hrozný není. Ale teďka jo.“ Chvilí nad tím přemýšlel a pokýval hlavou. „To je vo zvyk.“

„Vy jste nejspíš z Norfolku, předpokládám?“ zeptala jsem se.

„Jo.“

„Takže se vám tu musí líbit.“

„Musí?“ zabručel a v hlubokém hlase se mu mísila znuděnost s podrážděností. „Jo, musí. Když to teda říkáte.“

Povzdychla jsem si a znovu jsem se usadila. Už jsem se s ním odmítala dál bavit, pokud hodlal být tak nevrlý. Otec neměl rád Američany, Francouze a Italy, ale mimo to neměl valného mínění ani o lidech z Norfolku a Heckling, který se na rozdíl od Dickensova Barkise projevoval celkově dost neochotně, by ho jistě velmi iritoval. Během působení v muzeu v Norwichi připadali otci místní podezřívaví a nezdořilí, ačkoliv se jim možná zkrátka jen přičila představa, že by nějaký hejsek z Londýna měl v jejich městě dělat něco, co by byl třeba stejně dobře zvládl i někdo zdejší. Byla to shoda okolností, že jsme měli oba strávit nějaký čas prací v tomto hrabství, a přemýšlela jsem, jestli někdy budu mít příležitost navštívit muzeum, které vybudoval společně s panem Kirbym jen něco přes padesát mil odsud.

Uvelebila jsem se a sledovala okolní scenerii, tedy alespoň to málo, co z ní za jízdy v mlze bylo vidět. Příjemně mne překvapilo, jak je kočár pohodlný. Na sedadle ležela teplá deka, kterou jsem si přehodila přes nohy, a ruce jsem spokojeně složila na ni do klína. Projížděli jsme po dosti hrbolatých cestách a jízda by byla asi mnohem náročnější, nebýt vypočítaného sedadla, jež podpořilo mou domněnku, že můj zaměstnavatel je značně zámožný muž. Ponořila jsem se do úvah nad „H Bennetem“ a životem, k němuž jsem směřovala. Modlila jsem se, aby to byl šťastný domov, aby Bennetovi byli milující pár a jejich děti, bez ohledu na počet, hodné a vstřícné. Žádný vlastní domov jsem teď už koneckonců neměla, a pokud by mé zaměstnání vyšlo a oni si mne oblíbili stejně tak jako já je, jak jsem pochopitelně doufala, mohlo by se Gaudlin Hall stát místem, kde strávím mnoho nadcházejících let.

V duchu jsem si malovala velký dům se spoustou místností, něco honosnějšího, s dlouhou příjezdovou cestou, která se vinula mezi trávníky, kam až oko dohlédlo. Nejspíš jsem si jméno svého hostitele spojila s Bennetovými z románu *Pýcha a předsudek*, v němž ovšem příběh nakonec zavedl hrdinku do velkolepého sídla, do domova pana Darcyho v Pemberley. Snad budou i tito Bennetovi nakonec situovaní podobně dobře? Ačkoli Elizabeth a její sestry byly samozřejmě součástí románu, výplodem fantazie, na rozdíl od domu, k němuž jsem se ubírala. Když jsem však natáhla ruku a přešla po hustě tkané látce čalounění sedadla, nedovedla jsem se ubránit přesvědčení, že budou přinejmenším dosti majetní, a to by mělo znamenat, že Gaudlin bude něco mimořádného.

„Pan Bennet,“ řekla jsem, naklonila jsem se znovu dopředu a otřela si obličej, neboť začalo lehce mrholit, „se asi věnuje obchodu, že ano?“

„Kdo?“ zeptal se Heckling, držel pevně opratě a bedlivě sledoval ztemnělou cestu před námi.

„Pan Bennet,“ zopakovala jsem. „Můj nový zaměstnavatel. Přemýšlela jsem, čím se asi živí. Nevěnuje se náhodou obchodu? Nebo...“ pokoušela jsem se přijít na nějakou jinou možnost. (Ani jsem pořádně nevěděla, co znamená „věnovat se obchodu“, snad jen to, že se spousta mužů tímto způsobem označovala, aniž by byli ochotni nebo schopni tento pojem nějak srozumitelněji vysvětlit.) „Nebo je snad místním poslancem? Vyrozuměla jsem, že mnoho bohatých rodin vysílá hlavu domácnosti do parlamentu.“

Heckling se nyní uráčil otočit a upřel na mě podrážděný pohled. Po pravdě řečeno se na mne díval, jako bych byla nějaký pes, který se mu motá pod nohama a zoufale se snaží upoutat jeho pozornost, ňafá a hrabe po něm tlapkou, kdežto on jen chce být ponechán o samotě se svými myšlenkami. Jiný by na mém místě možná uhnul očima, ale já jsem pohled neodvrátila, nehodlala jsem se přece od něj nechat zastrašit. Měla jsem koneckonců zastávat pozici guvernanky a on byl na Gaudlinu jen pouhým sluhou.

„Kdože to má bejt?“ zeptal se nakonec opovržlivě.

„Kdo má být kdo?“ odvětila jsem a pak jsem zavrtěla hlavou, pozlobená tím, jak rychle přebírám jeho norfolkské způsoby. „Co myslíte tím *kdože má být kdo?*“ otázala jsem se.

„Říkala jste pan Bennet. Já žádného pana Benneta neznám.“

Rozesmála jsem se. Měl to snad být žert? Nějaká kratochvíle, kterou si vymyslel spolu s ostatními sloužícími, aby novou guvernanku vyvedli z míry? Pokud ano, tak to bylo kruté a zlomyslné a já jsem se toho nemínila účastnit. Z výuky svých děvčátek jsem věděla, že jakmile člověk na začátku projeví sebemenší náznak zranitelnosti, prohrál. Já jsem byla z jinačího těsta a hodlala jsem to dát najevo.

„Tedy, pane Hecklingu,“ řekla jsem napůl pobaveně a snažila jsem se udržet odlehčený tón. „Ale jistěže znáte. Poslal vás přece, abyste mě vyzvedl.“

„Poslali mě, abych vás vyzvednul,“ souhlasil Heckling. „Ale rozhodně ne pan Bennet.“

Náhly poryv větru mne srazil zpátky do sedačky a rozpršelo se silněji, takže jsem zalitovala, že Heckling nepřišel v krytém kočáru místo otevřeného. (Pošetile jsem si totiž dál snila o Pemberley. V Gaudlin Hall na mne v mých představách čekala celá spousta kočárů, na každý den v týdnu jeden.)

„Tak vás tedy poslala hospodyně?“ zeptala jsem se.

„Poslal mě pan Raisin,“ odvětil. „Teda, pan Raisin a slečna Bennetová. Ty dva spolu, nejspíš.“

„A byl byste tak laskav a vysvětlil mi, kdo je pan Raisin?“ zeptala jsem se.

Heckling si přejel rukou po strništi na bradě a s blížícím se večerem mi najednou připadalo šedivější. „No, přece právník, že jo,“ řekl.

„Právník?“ otázala jsem se.

„Jo.“

Zamyslela jsem se nad tím. „Jenže čím právník?“

„Gaudlinskej právník.“

Nic jsem neříkala, jen jsem si to v duchu dávala dohromady a chvíli jsem nad tím uvažovala. „Pan Raisin je tedy právní zástupce rodiny,“ řekla jsem, spíš pro sebe. „A on vám nařídil, abyste mne na nádraží vyzvedl. No, a kdo je pak ta slečna Bennetová? Je to snad sestra pána domu?“

„Jakýho pána domu?“ opáčil Heckling a to už jsem toho měla vážně dost.

„Gaudlinského pána,“ upřesnila jsem s povzdechem.

Heckling se zasmál, ale pak si to asi rozmyslel. „Gaudlin žádnýho pána nemá,“ pronesl nakonec. „Už ne. O to se přece postarala paní, že jo?“

„Nemá pána?“ podivila jsem se, co to se mnou hraje za absurdní hru. „Ale jistěže tam je nějaký pán. Musí být. A kdo je ta slečna Bennetová, pokud to není žádná příbuzná pána domu? Jak to, že mne nakonec tedy zaměstnala ona? Domnívala jsem se, že je hlavou domácnosti, ale podle vás žádné takové postavení nemá.“

„Slečna Bennetová byla jenom guvernantka,“ Heckling na to. „Přesně jako vy. Nic víc, nic míň.“

„Ale vždyť to je absurdní. Proč by guvernantka podávala inzerát, že shání novou guvernantku? To přece vůbec nespadá do jejích pravomocí.“

„No když vodjízděla, že jo,“ vysvětloval Heckling. „Jenomže nemohla vodjet, dokud nenašla někoho za sebe. Vodvez jsem ji na nádraží, vona vystoupila a řekla mi, ať počkám, že se brzo ukážete vy, a taky že jo. Jste tady místo ní. Tadyhle Winnie si neodpočala dýl než deset minut.“

Ztěžka jsem dosedla, překvapením jsem otevřela ústa a nevěděla jsem, co si o tom všem mám myslet. Znělo to komic-

ky. Podle tohoto muže, tohoto kočího na Gaudlin Hall, nebyl žádný pán domu, inzerát na mé místo podala žena, která je zastávala přede mnou, a jakmile se přesvědčila, že jsem dorazila, považovala za vhodné okamžitě odjet. Jaký to celé mělo dávat smysl? Usoudila jsem, že je ten muž buďto nějak duševně chorý, nebo opilý, či snad obojí, a rozhodla jsem se počkat, dokud nedorazíme do cíle, kde se jistě věci vysvětlí.

A tu jsem si vzpomněla. *HB*. Ta žena, která se se mnou srazila, když jsem vystoupila z vlaku z Londýna. To musela být nejspíš ona. *H Bennetová*. Podívala se na mne, a jako by mě znala. Nejspíš se rozhlížela a hledala mladou ženu, která by odpovídala mému popisu, a v přesvědčení, že jsem to já, vzala nohy na ramena. Jenže proč by něco takového dělala? Bylo to velmi nezvyklé chování. Naprosto nepochopitelné.

Nejspíš mě rychle přemohla únava, protože brzy poté jsem upadla do přerývaného vyčerpávajícího spánku. Zdálo se mi, že jsem zase ve škole, nebo spíš někde, kde to vypadalo jako ve škole sv. Alžběty, ale ne tak docela stejně, a byla tam paní Farnsworthová, mluvila k mým děvčátkům a v zadní řadě seděl otec zabraný do hovoru s někým, o kom jsem usoudila, že to je slečna Bennetová, ačkoliv nebyla téhož fyzického vzhledu jako ta žena na nádraží. Ta na nástupišti byla statná a zrzavá, kdežto žena v mém snu byla tmavovlasá a krásná, s jižanskými rysy. Na mne nikdo nepromluvil – jako by mě ani neviděli – a potom se všechno rozmlžilo a začalo to působit podivně a záhadně, jak už se to tak ve snech stává, ale nejspíš jsem spala nějakou chvíli, protože když jsem se probudila, byla ještě větší tma než předtím, už se snášela noc a my jsme zabočovali na úzkou cestu, která se na konci rozšiřovala před okázalou dvoukřídlou železnou branou.

„Tam vzadu je Gaudlin Hall,“ pronesl Heckling, na chvíli zastavil koně a ukázal kamsi do dálky, ačkoli v tmavé noci se to místo nedalo jasně zahlédnout. Posadila jsem se, urovnala jsem si pod dekou sukni a uvědomila jsem si, že mám v ústech nepříjemně a sucho a ztěžklá víčka. Oblečení jsem teď už měla dost zvlhlé a zalitovala jsem, že se se svými novými zaměstnavateli – ať už je to kdokoliv – poprvé setkám v ta-

kovémto stavu. Nikdy jsem nebyla nijak přitažlivá, ale dávala jsem si záležet na svém vzhledu, abych působila co nejlepším dojmem, ovšem teď jsem možnost náležitě se upravit neměla. Doufala jsem, že mne omluví, abych se po tom trmácení nejprve mohla dát ve svém pokoji krátce do pořádku.

Při představě dlouhé příjezdové cesty jsem se nemýlila a trvalo několik minut, než se mi dům naplno ukázal. S Pemberley se poměřovat jistě nemohl, nicméně i tak to bylo honosné venkovské sídlo. Vysoké a impozantní, a zvnějšku vykazovalo jistou barokní nádheru, se dvěma křídly vystupujícími z působivého průčelí krytého sloupořadím. Odhadovala jsem, že pochází ze sedmnáctého století, že je to jeden z těch domů navržených v evropském stylu po restauraci Stuartovců. Přemýšlela jsem, kolik je asi uvnitř pokojů – přinejmenším tucet, říkala jsem si – a jestli se ještě taneční sál, který v tak velkém domě určitě byl, využívá k původnímu účelu.

Podobné úrovni bydlení jsem samozřejmě vůbec nebyla uvyklá a myšlenka na to, že na takovém místě budu pobývat, mě příjemně vzrušila. Přesto je obestíralo i cosi hrozivého, jakási temnota, kterou dozajista odnese nadcházející ráno. Jak jsem ale upřeně hleděla na svůj nový domov, pocítila jsem zvláštní nutkání Hecklinga požádat, aby obrátil kočár a odvezl mne zpátky do Norwiche, kde bych na lavičce na nádraží v Thorpe vyčkala, dokud by nevyšlo slunce, a pak bych se kajícně vrátila do Londýna.

„Prr, Winnie,“ houkl Heckling, když jsme zastavili před vchodem, slezl z kozlíku a za skřípotu bot na šterkové cestě mi šel dozadu sundat kufr. Když mi došlo, že ten neotesa-

nec nemá vychování na to, aby mi otevřel dveře, natáhla jsem se po klice, abych ji stiskla. K mému překvapení se ani nepohnula. Zamračila jsem se, protože jsem si vzpomněla, jak snadno se dala zmáčknout, když jsem nastupovala do kočáru. Jenomže teď se s ní nedalo pohnout.

„To tam hodláte zůstat trčet?“ zeptal se Heckling na druhé straně kočáru a neudělal ani krok, aby mi pomohl.

„Nemůžu se dostat ven, pane Hecklingu,“ odvětila jsem. „Ta dvířka se asi zasekla.“

„Nic s nima není,“ zavrčel, vykašlal až odkudsi z krku cosi ohavného a vyplivl to na cestu. „Jen za to vemte, to je celý.“

Vzdychla jsem a znovu jsem se natáhla po klice – copak ten člověk opravdu neměl vůbec žádné vychování? – a snažila jsem se s ní zakroutit. Přitom se mi najednou vybavilo jedno z mých děvčátek, Jane Hebleyová, které se jednoho dne pro nějakou hloupost škola znelíbila a odmítala vyjít z dívčích toalet. Když jsem se pokoušela zvenčí otevřít, držela pevně dveře s nezlomným odhodláním a podařilo se jí zůstat tam několik minut, než jsem dokázala dveře otevřít. Přesně tak jsem se nyní cítila. Bylo to samozřejmě směšné, ale zdálo se mi, že čím silněji se snažím kliku zmáčknout, tím pevněji ji jakási síla zvenku drží. Nebýt toho, že jsem byla venku před domem a v dohledu nebylo ani živáčka kromě Hecklinga, byla bych přísahala, že si se mnou někdo hraje.

„Prosím,“ obrátila jsem se na něj s nazlobeným pohledem. „Byl byste tak laskav a pomohl mi?“

Zaklel si cosi pod vousy, nevrle pustil kufr na zem a obešel kočár. Hleděla jsem na něj podrážděně a přemýšlela jsem, proč jen je s ním tak těžké pořízení. Těšila jsem se, až

bude zkoušet otevřít sám a uvidí, že nejsem žádná hloupá ženská, která nedokáže vzít za kliku, ale k mému překvapení se mu podvolila, jakmile po ní sáhl, stejně snadno, jako když jsem před několika hodinami do kočáru nastupovala.

„Nic těžkýho na tom není,“ zabručel a odešel, aniž by mi alespoň podal ruku, aby se mi snáz vystupovalo. Jen jsem zavrtěla hlavou a divila se, co to se mnou proboha je. Copak jsem otvírala špatným směrem? Nesmysl. Ty dveře držely jako přilepené. Nedokázala jsem je otevřít. A on ano.

„Gaudlin Hall,“ pronesl, když jsme kráčeli ke vchodu. Zatahl za silný provaz a zevnitř jsem zaslechla zvonek, načež postavil můj kufr na schod vedle mne a nadzvedl klobouk. „Tak se mějte, slečno,“ řekl.

„Copak vy nepůjdete dál?“ zeptala jsem se překvapeně, že mě tam jen tak odloží, jako bych nebyla nic víc než pouhé zavazadlo.

„Nikdy tam nechodím,“ řekl a odcházel. „Já bydlím támhle.“

A k mému úžasu prostě vylezl na kozlík a odjížděl, kdežto já jsem tam zůstala stát s otevřenou pusou a uvažovala nad tím, jestli se tady takovýmto způsobem zachází se všemi novými zaměstnanci.

O chvíličku později se dveře otevřely a já jsem se otočila. Očekávala jsem, že se setkám tváří v tvář se svým novým zaměstnavatelem, ať už on či ona bude kdokoliv.

Nestál tam ale ani muž, ani žena, nýbrž malá slečna. Odhadla jsem ji tak na dvanáct, takže byla starší než děvčátka, která jsem učila. Byla velmi bledá a hezká. Vlasy se jí v lokýnkách točily až k ramenům a možná ještě o něco dál. Měla na sobě bílou noční košilku zapnutou u krku, sahala

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.